

ՅԱԿՈՐՈՍ ՏԵԱՌՆԵՂԲԱՅՐ

«Մի՛ երկնչիք յայնցանէ որ սպանանեն զմարմին և զոգի ոչ կարեն սպանանել, այլ երկերուք դուք առաւել յայնմանէ որ կարողն է զոգի և զմարմին կուրուսանել ի գեհենիս»: (Մատթէոս Ժ:28)

Անձկութիւնը կամ վախը նկատուած են ամենազօրաւոր ազդակներէն մին որ կրնայ Հիմնովին փոխել –նոյնիսկ երբեմն խաթարելու չափ– մեր վարուելակերպն ու բնաւորութիւնը: Հոգեբաններ կը զգուշացնեն թէ անձկութիւնն ու վախը անխուսափելի մասը կը կազմեն իւրաքանչիւր անհատի կեանքին ու միաժամանակ մեզ կ'ազդարարեն Հեռու մնայ ընկերակցութենէն անոնց՝ որոնք կը յայտարարեն թէ իրենք բնաւ չեն վախնար, որովհետեւ անոնց ընկերակցութիւնը երբեմն կրնայ վտանգաւոր՝ Հետևաբար ճակատագրական ըլլալ: Թերևս ոմանք խորհին թէ անձկութիւնը տեսակ մը ապահովութեան մեքենայ մըն է որ ինքնաբերաբար գործի կը լծուի երբ մենք սպառնալիքի կամ ճնշումի տակ գտնուինք: Միակ բանը որ պարտինք գիտնալ այն է՝ թէ վախն ու անձկութիւնը անբաժան մասնիկն են մեր կեանքերուն և Հետևաբար պէտք է անոնց Հետ վարուիլ ըստ այնմ: Ահա այդ է որ կը թելադրէ մեզի Մատթէոս Աւետարանիչ մեր այսօրուան բնաբանով:

Իբր մարդ–արարածներ, մենք բոլորս ունինք մեր մանր կամ խոշոր վախերն ու անձկութիւնները, որոնք երբեմն կը նեղացնեն մեզ. բաներ՝ որոնք յաճախ մեր քունը կը փախցնեն: Մենք բոլորս անխաղաղ կը սարսափինք Մարդուն ներսիդին գտնուող և գինք մինչև խելագարութիւն առաջնորդելու ատակ եղող ատելութեան անսահման ոյժէն: Մենք կը սոսկանք մարդկային տարրական կարիքներու փոխադարձ Հասկացողութեան պակասէն: Իսկ ամենաչափաւոր՝ մենք կը սարսափինք մեր շուքերուն նման մեզմէ անբաժան Հիւլէական պատերազմի մը սպառնալիքին Հաւանականութենէն, որ ի վիճակի է մի քանի վայրկեաններու մէջ բնաջինջ ընել կեանքի ամէն Հետք և կործանել մեր երկրագունտը:

Այսօրուան մեր բնաբանով սակայն մեր Տէրը՝ Քրիստոս, յստակ բառերով ու դրական մօտեցումով կը խօսի անձկութեան, վախի մասին, ըսելով թէ անոնք որոնք իրեն պիտի Հետևէին, իրենց կեանքի ընթացքին պիտի անցնէին շեշտուած անձկութիւններու ընդմէջէն: Աստուածորդին լաւ գիտէր թէ ինչ կրնար պատահիլ իր աշակերտներուն որոնք Աւետարանի բարի լուրը պիտի տանէին աշխարհին. աշխարհ մը՝ որ էր և տակաւին լեցուն է չարիքով, անհասմաճայնութեամբ և Հակառակութեամբ: Առաքեալները իրենց Տիրոջմէ և Վարդապետէն ստացան Հրահանգը շարունակելու անոր սկսած գործը. սակայն Հակառակ իրենց առաքելութեան կապուած բոլոր զգուշացումներուն ակնյայտ վտանգներուն ու փորձանքներուն, Յիսուս բնաւ յետս չկոչեց «Կենաց Բանը» աշխարհով մէկ տարածելու իր Հրամանը: Առաքեալները՝ որոնց Հետ մեր Տէրը կը գործակցէր, մեզի անհրաժեշտ թուող գերմարդեր կամ գերՀերոսներ չէին, ան քաջ գիտէր թէ ինչպիսի մարդոց Հետ էր իր գործը, մեզ նման սովորական մարդիկ. ուրացող մը՝ Պետրոսի նման, մաքսաւոր մը՝ Մատթէոսի նման, խտովարար մը՝ Միսէոն նախանապոյղի նման, և վերջապէս մատնիչ մը՝ Յուդա Իսկարիովապցիի նման. ասոնք բոլորն ալ սովորական մարդիկ էին, մէկ կողմէն եթէ անոնք լեցուն էին որոշ առաքինութիւններով և դրական գիծերով, միւս կողմէն սակայն անոնք լեցուն էին նաև մոլութիւններով, մարդիկ՝ իրենց տկարութիւններով, բարդոյթներով և անձկութիւններով, մարդիկ՝ որոնք գիտէին վախ բառին իմաստը իր ամբողջական առումով:

Ասոնք էին ահա մարդիկը որոնց Քրիստոս խօսեցաւ և սորվեցուց: Եւ ան նոյն այս մարդոց էր որ ըսաւ. «Զի՞նչ օգտիցի մարդ եթէ զաշխարհս ամենայն շահեցի և զանձն իւր տուժեցի»: Ի՞նչ էր արդեօք մեր Տիրոջ թելադրածը. ի՞նչ կը նշանակէ օգտուիլ, շահիլ, եթէ ոչ մեր ունեցածէն ու մեր կարիքներէն աւելին հաւաքել: Եւ ո՞վ պիտի ըլլայ օգտուողը եթէ ոչ միայն այն որ հարստութիւն կը ցանկայ: Մարդկութեան մեծ մասը հեքոտ վազքին մէջ է իրեն պէտք ունեցածէն աւելի նիւթական կարելիութիւններ՝ ինչպէս ոսկի, կալուածներ և շահաբեր գործառնութիւններ ապահովելու. իսկ անդին կան ուրիշ դասակարգի մարդիկ՝ որոնց Հետաքրքրութիւնները կը պատկանին տարբեր սեռի, նման զարգացումի, կրօնական և հոգևոր բաներու, և մենք պարտինք –առանց կանխամտածուած կաղապարումներու– դրական մօտեցում տալ ասոնց յաջողութեան և ժամանակի փորձին սոկկալու կարելիութեան:

Կ'ըսուի թէ երբ Ֆրանսայի առաջին քրիստոնեայ կայսրը՝ Շարլըմէյն կը մեռնի, զինք չեն թաղեր պառկած վիճակի մէջ, այլ նստած իր գահին վրայ, իր կայսերական պատմուճանով, ծունկին վրայ բաց Աստուածաշունչ մը, աջ ցուցամատով մատնանշելով մեր այսօրուան բնաբանին խօսքերը, «Զի՞նչ օգտիցի մարդ եթէ զաշխարհս ամենայն շահեցի և զանձն իւր տուժեցի»: (Մատթէոս ԺԶ.) Հոգին տրուած չէ մեզի Աստուծոյ կողմէ պարզապէս պահ ղնելու մեր մարմնին մէջ, սպասելով որ Կիրակնօրեայ արարողութիւններուն մասնակցելով զայն փրկենք, մինչ անդին մեր Ֆիզիքական մարմինը կը մնայ աշխարհիկ: Հոգին մեր Եսն է, մենք ենք: Ինչո՞վ կրնայ օգտակար ըլլալ մեզի մեր Հարստութիւնը եթէ կորսնցուցած ենք մեր առողջութիւնը: Մենք բոլորս ալ լաւ գիտենք թէ դրամը չի կրնար առողջութիւն, երջանկութիւն և սէր զնել: Հետեաբար շատ խեղճ փոխանակութիւն մը կատարած պիտի ըլլանք եթէ ձգտինք Հարստութեան ու փառքի և անտեսենք իրա՛ւ արժէքաւորը՝ Հոգեկան աշխարհը: Մենք միշտ յիշելու ենք թէ արտաքինէն զատ կայ ներքին Ես–ը ու նաև Դատաստան մը: Մենք պիտի չդատուինք մեր Ֆիզիքական բարեմասնութիւններուն և կամ մտային կարողութիւններուն –որոնց համար մեր իսկական Ես–ը պիտի ըսէր «Այդ ես չեմ», այլ մենք պիտի դատուինք մեր ներքին Ես–ին համար: Մենք պարտինք ըլլալ այն ինչ որ Քրիստոս պիտի ուզէր որ մենք ըլլայինք: Ի՞նչ կրնանք տալ վերագտնելու մեր Ես–ը երբ զայն անդարձ կորսնցուցած ենք. այլևս ոչինչ ունինք տալիք քանի մենք մեր ամբողջ ունեցածը տուած ենք արդէն և տեղը ստացած ոչինչ:

Քրիստոս լաւ գիտէր անձկութիւն և չարչարանք բառերուն իմաստը: Ան ևս ճաշակեց Հոգեկան լլկումի և յուսահատութեան պահեր, քանի իր ճամբան կ'անցնէր Գեթսեմանիէն՝ զինք առաջնորդելու Գողգոթա: Ատոր համար ալ ան չփորձեց մըլխի–թարել կամ տրամաբանական տարազում մը տալ իր անձկութիւններուն կամ վախերուն. սակայն անոր փոխարէն, ան իր աշակերտներուն մտալախտութիւններն ու անձկութիւնները շատ լուրջի առաւ և անոնց փոխարէն ուրիշ բան մը առաջարկեց, երկիւղ՝ Աստուծոյ հանդէպ: Թերևս ոմանք մտածեն թէ Քրիստոս իր աշակերտներուն մէջէն ուզեց հանել վախը միայն անոր փոխարէն աւելի մեծ վախ մը ղնելու անոնց սիրտերուն մէջ: Անկասկած որ այդ չէ պարագան, որովհետև Աստուածալախտութիւնը բազմիցս կրկնուած բառ մըն է Հին Կտակարանին մէջ և Աստուածորդին անպայման ուզեց որ այդ հին ճշմարտութիւնը վերապրէր իր Հետևորդներուն մէջ. քանի այդ վախը Հիմնովին տարբեր իմաստ մը ունէր անձկութիւն բառէն, որ մեր դէպի Հայր Աստուած ունեցած Հաւատքին, վստահութեան և Հնազանդութեան յստակ արտացոլացումը պէտք է նկատուի:

Անձկութիւնն ու վախը, սիրելի հաւատացեալներ անխուսափելի ազդակներ են իւրաքանչիւր ապրող էակի մէջ: Միայն մէկ ոյժ կայ որ կրնայ ժխտել վախն ու

անձկութիւնը՝ այդ ալ Սէրն է: Եթէ մէկ կողմէն վախը կը կաշկանդէ՝ միւս կողմէն սակայն սէրը կը ձերբազատէ: Վախը կրնայ մարդը խորշեցնել ու Հեռացնել իր ընկերային շրջանակէն, մինչ սէրը՝ առիթ կու տայ որ մարդիկ աճին Հոգիով ու մարդանան: Վախը՝ ատելութիւն, անհանդուրժողութիւն, անվստահութիւն և անհիմն կակածներ կը սերմանէ, քանդելու աստիճան մեր մարդկայնութիւնը, մինչ սէրը՝ որ կը ձգտի խաղաղութեան, կրնայ չէզոքացնել մեր ատելութիւնները և փարատել մեր անձկութիւններուն ու վախերուն մշուշը: Մեզմէ իւրաքանչիւրիս գլխաւոր Հարցումը պէտք է ըլլայ ո՛չ թէ ուրիշ կու գան մեր վախերը, այլ ո՞ւր և ե՞րբ կորսնցուցինք մեր սէրը:

Սուրբն ու Առաջին Պատրիարքը Երուսաղէմի՝ Յակոբոս Տեառնեղբայր, որուն յիշատակը մենք կը տօնենք այսօր, և որուն աճիւններուն վրայ Հիմնուած է այս Հոյսաբանչ տաճարը նման իր Տիրոջ ունեցաւ իր մանր ու խոշոր վախերը: Ան անցաւ բովէն մարդկային անհասկացողութեան, արժանացաւ իր ազգակիցներու ատելութեան և ինչու չէ յաճախ ծաղր ու ծանակիւն, սակայն Աստուածորդոյն Յարութենէն ետք իրեն տրուած երկրորդ առիթը ան յուճպէտս չվատնեց: Յարութեան և նամանաւանդ Հոգեգալուստի փորձառութենէն ետք ան ամբողջովին Հոգեփոխուած ո՛չ միայն քարոզեց ըսելով, «Հոգին է կենդանարար, մարմին ինչ ոչ օգնէ», այլ անայլայլ և անվախ դիմեց մահուան երբ պահակները զինք կ'առաջնորդէին Տաճարի աշտարակը գահավէժ ընելու: Դարեր ետք, զոյգ Յակոբներու, Տեառնեղբօր և Գլխաղիւր Առաքելներու քաղցր նայուածքին տակ, Աստուածվախութեան բերրի Հոգին վրայ անոնց ցանած սերմերը աճեցան ու տուին իրենց պտուղները: Ամբողջ սերունդներ եկան տալու իրենց կեանքերը որպէս բանաւոր պատարագ Աստուծոյ և անոր զոյգ Մեծ Սուրբերուն: Այսօր, Ս. Աթոռի այս տօնին, բարձրացնենք մեր ձայները առ Աստուած, խնդրելով որ անսասան ու Հաստատուն պահէ մեր առաքելահիմն Աթոռը իր միաբանութեամբ և ժողովուրդին ու երկար և առողջ օրեր պարգևէ անոր գահակալին՝ Ամենապատիւ Պատրիարք Սրբազան Հօր:

Իբր Բրիստոնեաներ, քսան դարեր ետք մեզմէ իւրաքանչիւրիս պարտականութիւնն է ընտրել վախի ու սիրոյ միջև: Վախը՝ սիրելիներ կը ջլատէ մեր ոյժերն ու կարողութիւնները, մինչ մարդկային մտքի յաւերժական փնտռութիւն միա՛կ և Հարազատ պատասխանը սէրն է՝ որ խաղաղութիւն և արդարութիւն կ'որոնէ. սէրը՝ որ կարող է վախն ու անձկութիւնը Հեռացնել մեր մէջէն: Թող Տեառնեղբայր Առաքելի նուիրուածութեան ոգին լեցնէ մեզմէ իւրաքանչիւրիս սիրտը, որպէսզի վառուած այդ սիրով Հեռու վանենք մեր մարդկային անձկութիւններն ու վախերը, միշտ յիշելով Սրբազան Աւետարանիչին խօսքերը թէ «Հոգին է կենդանարար, մարմին ինչ ոչ օգնէ», որպէսզի ի վիճակի ըլլանք մեր սիրտերուն մէջ՝ տեղ տալու մեր Տիրոջ քարոզած Աստուածային խաղաղութեան, այժմ և միշտ. Ամէն:

ՆՈՒՐԷԱՆ ԵՊՍ. ՄՆՆՈՒԿԵԱՆՍ